

Read Wars- the Return of Men

**Rapport fra idéseminar i Stavanger om gutter og lesing.
Stavanger 2006**

Hvordan gi gutter lyst til å lese?

Leseferdighet er en grunnleggende ferdighet, ikke bare for at elevene skal mestre den basale skolegangen - gode lesere mestrer alle skolefag bedre enn dårlige lesere - men også fordi lesing er en vesentlig ferdighet i voksenlivet. I tillegg gir lesing opplevelser, gleder, innsikt, opplysninger og oppdagelser. Gutters leseferdigheter og leseinteresser har fått mye oppmerksomhet i ulike medier de siste årene.

Leseundersøkelser som PIRLS og PISA har resultater som tilsier at gutter leser mindre enn jenter og at gutter scorer dårligere enn jenter. Dessuten finnes det en rekke allmenne oppfatninger om gutter og lesing, som for eksempel at *Gutter leser ikke, Gutter er ikke interesserte i lesing, Gutter leser ikke i fritiden og Gutter liker fantasylitteratur.*

Høsten 2004 gjennomførte Nasjonalt senter for leseopplæring og leseforskning ved Universitetet i Stavanger en kvalitativ undersøkelse av gutters lesevaner og leseinteresser. Intensjonen med undersøkelsen var ikke å gi en utfyllende presentasjon av temaet gutter og lesing, og det var heller ikke å finne det endelige svaret på spørsmålet: Hvordan gi gutter lyst til å lese? Vi intervjuet 61 gutter i alderen 11-17 år. Ved hjelp av undersøkelsen håpet vi å få noen nye innfallsvinkler og tanker å bruke videre i arbeidet vårt med leseopplæring og lesestimulering. Og nye tanker fikk vi. Tendenser i undersøkelsen var bl.a. at

- Gutter leser, men de reflekterer lite over egen leseatferd og leserrolle.
 - Noen gutter leser fantasy, men slett ikke alle.
 - Gutter synes å være nytteorientert i valg av lesestoff.
- Påstanden om at gutter leser lite kan bli selvforsterkende fordi den gir lave forventninger.

Mye i undersøkelsen tyder på at vi med fordel kan revurdere noen oppfatninger om gutter og lesing. Undersøkelsen "*Jeg leser aldri - men jeg leser alltid!*" *Gutter som lesere og som bibliotekbrukere* er tilgjengelig for nedlasting på <http://www.lesesenteret.no>.

I alle land hvor gutter og lesing er et tema, blir det lagt vekt på hvor viktig det er å motivere gutter til å lese. Det å ta lesernes interesser på alvor blir framhevet av mange. "Pupils' interest should be a key factor in the selection of reading material; otherwise, many students will avoid reading and may develop a lifelong aversion to it." Tuula Merisuo-Storm i *Scandinavian Journal of Educational Research*, april 2006. Enkelte mener å finne en styrket mulighet til dette ved "kanons fall" i den nye læreplanen. Elevtilpasset litteraturformidling er en arbeidsform som åpner for nye, aktuelle og fengende tekster som den enkelte eleven har lyst til å lese. Også ulike lærings situasjoner blir vektlagt i arbeidet med elevenes leselyst: I det siste har nasjonale lesekampanjer som *tXt* og *Ren tekst*, iverksatt av foreningen !les, og lokale kampanjer, gjerne lagt under den nasjonale handlingsplanen *Gi rom for lesing!*, kommet i tillegg til elevenes daglige møter med litteratur.

Men hvordan gi gutter lyst til å lese? Undersøkelsen vi gjennomførte i 2004 gav oss én tanke å arbeide videre med. I stedet for at vi bare skal studere guttene, deres

Lesesenteret

leseinteresser og lesevaner, så kan vi rett og slett be guttene selv fortelle oss hva som gir dem lyst til å lese. Vi kan la guttene selv komme til orde.

Cafédialog er en metode som tar utgangspunkt i at det ofte er i de uformelle møtene vi utvikler gode ideer. På kort tid får metoden fram mange konkrete innspill og ideer til de temaene man har valgt å sette fokus på. Onsdag 6. september 2006 har Lesesenteret invitert to gutter fra hvert fylke til Stavanger for å delta i en nasjonal cafédialog. Vi har på forhånd satt opp temaet som vi ønsker konkretisert og belyst: *Hva gir dere lyst til å lese?* Temaet inviterer både til å lage en konkret handlingsplan og til kritisk refleksjon over eksisterende forhold. Under cafédialogen samles guttene rundt cafébord og gir innspill til problemstillinger. Det finnes ingen riktige svar eller sensur, hovedpoenget er å få vite hva guttene selv mener. Deretter blir innspillene samlet og brukt for å lage en handlingsplan.

Cafédialogen ledes av to verkstedsledere, og deres primære oppgave er å være oppmuntrende prosessledere, slik at hver enkelt deltaker opplever å bli tatt på alvor, sett og anerkjent. Guttene som kommer til Stavanger er 15 år og går på ungdomsskolen. De skal representere 15-årige gutter i Norge. Utvalget av gutter er i størst mulig grad representativt: Vi har verken invitert "lesere" spesielt eller ekskludert dem. Med seg tilbake har guttene en opplevelse, erfaring med en metodikk som tar utgangspunkt i kompetanse på eget liv og en handlingsplan med konkrete innspill til hvordan vi kan påvirke vilkårene for gutter og lesing. Planen kan videre gå inn i skolens egne planer og andre lokale planer. Planen skal presenteres i sin helhet under den nasjonale konferansen vi arrangerer i Stavanger 12.-13. september 2006: "Lesing – fra læreplan til elevens læring".

Proessen med cafédialogen og guttenes egen plan for lesing vil ikke avdekke alt om temaet gutter og lesing, men igjen håper vi å vite litt mer og å få noen nye innfallsvinkler og tanker å bruke videre i arbeidet vårt med leseopplæring og lesestimulering.

Stavanger, 6.september 2006

Ragnar Gees Solheim
senterleder

Trude Hoel
prosjektleder

Om rapporten

Rapporten som følger er en nøyaktig dokumentasjon av det deltagerne gjorde i løpet av dagen. Alle ideer, stikkord, og forslag som ble skrevet ned, er kommet med slik de sto på arkene som lå på bordene og på plakatene som ble laget.

Prosesslederne har imidlertid lagt til noen utfyllende opplysninger og refleksjoner i tilknytning til planene som ble presentert til slutt. Disse står i egne ruter. Dette fordi vi så at den muntlige presentasjonen fra deltagerne var mer utfyllende, og at plakatene ble knappe i forhold til dette. Vi har referert så samvittighetsfullt som vi kunne i forhold til det deltagerne la fram.

Før vi startet, fikk deltagerne beskjed om de tre reglene som gjaldt for prosessen;

- Det er ingen begrensninger for det vi kan få til; verken økonomisk, politisk eller sosialt.
- Det er ikke lov å kritisere de andres ideer
- Det skal ikke diskuteres, men myldre med ideer.

Derfor vil dere finne motstridende forslag, humoristiske, sprelske og sprø forslag – men det overordnede inntrykket til slutt er av kreative, ansvarlige og fornuftige ungdommer som forstår sin tid, sine medelever og de mulighetene som det samfunnet de lever i gir.

Elin Meling og Hege Aasbø
Prosessledere

INNHOLD

1	PROSESSEN	6
1.1	Oversikt over bordtema	6
1.2	Bilder og vertens nedskrevet presentasjon:	7
1.2.1	Å finne lesestoff:.....	7
1.2.2	Myter om gutters lesing:.....	8
1.2.3	Lesing og fritid:	9
1.2.4	Lesing og skolen	10
1.2.5	Et godt sted å lese	11
1.2.5	Et godt sted å lese	12
•	Mer bokanmeldelser, www.wikipedia.org	12
1.2.6	Hva med biblioteket?	13
1.3	Prioriteringen av stikkordene:.....	14
1.3.1	Å finne lesestoff:.....	14
1.3.2	Myter om gutters lesing:.....	14
1.3.3	Lesing og fritid:	14
1.3.4	Lesing og skolen:	15
1.3.5	Et godt sted å lese:	15
1.3.6	Hva med biblioteket:	15
2	PLANEN	16
2.1	Å finne lesestoff.....	16
2.2	Myter om gutters lesing	18
2.3	Lesing og fritid	20
2.4	Lesing og skolen	22
2.5.	Et godt sted å lese.....	24
2.6	Hva med biblioteket?	26
3	VEDLEGG	28
3.1	Deltakerne	28
3.2	Dagsplanen	29
3.3	Huskeliste for verter	30

1 PROSESSEN

1.1 Oversikt over bordtema

- Å finne lesestoff
 - Hva er lesestoff?
 - Hvor finner gutter lesestoff?
 - Hvor og fra hvem får gutter vite om godt lesestoff?
 - Hva er godt lesestoff? Hva er dårlig lesestoff?
 - Er lesing bare tjukke bøker?
 - Hva leser du?
 - Hva leser vennene dine?
 - Har du et forbilde eller idol som leser?
 - Har du gode idéer til hvordan finne fram til godt lesestoff?

- Myter om gutters lesing
 - Kjenner du deg igjen i myten om at gutter ikke leser?
 - Hvorfor leser jenter mer enn gutter?
 - Hva leser damer? Hva leser menn?
 - Hva skal til for å endre myten?
 - Hva kan gutter selv gjøre for å endre myten?
 - Kjenner du noen eksempler som kan vise vei?

- Lesing og fritid
 - Hva kan man lese i forbindelse med en hobby?
 - Hvilke hobbyer har dere og andre gutter?
 - Hvordan kan lesing kombineres med en fritidsaktivitet?

- Lesing og skolen
 - Hva kan skolen gjøre for at gutter skal lese mer?
 - Hvordan skal skolen få vite hva gutter vil lese?
 - Hvordan skal gutter finne godt lesestoff på skolen?
 - Hva skal til for å skape et godt lese miljø på skolen?
 - Hva med skolebiblioteket?
 - Hva kan lærerne gjøre?
 - Kjenner du til gode idéer fra andre skoler?

- Et godt sted å lese
 - Hvordan er et godt sted å lese?
 - Hvor finnes gode steder å lese?
 - Hva kan ungdom selv gjøre for å skape bedre lese miljø?
 - Når blir du fristet til å lese?

- Hva med biblioteket
 - Hva er bra med biblioteket?
 - Hvordan kan biblioteket bli bedre?
 - Hvordan vil du at biblioteket skal være?

1.2 Bilder og vertens nedskrevet presentasjon:

1.2.1 Å finne lesestoff:

Hovedpunkter

- 1 Bedre leseordninger på skolen
- 2 Internett
- 3 Lesing om interesser
- 4 Mer action, mindre "ungdomsromaner"
- 5 Lesing av annet enn bøker

Stikkord fra duken:

<ul style="list-style-type: none"> • Avis, • Kiosker/blader, • Internett, • Bokhandlere, • Bibliotek, • Butikker • Forfattere, • Spør venner, • Anmeldelser • Leser på hytta, • Gutter mer på pc enn jenter, • Lesemiljø, • MSN • Flere lesetimer, 	<ul style="list-style-type: none"> • Gutter leser mye. Men ikke så mye bøker • Lærebøker er dårlige, • Nerder, • Dårlige tenåringsromaner, • Tvang i skolen, • Lesing i skolen unødvendig, • Stress på skolen, • Tidsfrist er demotiverendes • Tegneserier, • Fotballblader, • Dataspill, 	<ul style="list-style-type: none"> • Bilblader • Faktabøker, • Tekster i film, • Pocket, • Aktuelle ting, • Pondus, • Hobbyer • Ikke bare bøker, • Historiske drama, • Spenning, • Skjønnlitteratur • Krimromaner , • Store romaner, • Humor, • Harry Potter
--	--	---

1.2.2 Myter om gutters lesing:

Hovedpunkter

- 1 Reklamekampanje om gutter og lesing
- 2 Mer fokus på gutter og lesing
- 3 Bedre omtale av bøker for gutter
- 4 Kulere bøker for gutter

Stikkord fra duken

<ul style="list-style-type: none"> • Gutter er mer aktive, • Gutter leser mer fantasy, • Gutter leser mer blader • Gutter leser mer, forskjellig fra person til person, • Gutter ser film, jenter leser • Jenter leser mer korte noveller, gutter leser lengre bøker, • Data tar tiden til gutter • Kjekt å lese, • Kjedelig å lese, • "Det er ikke kult å lese" • Jenter er en større målgruppe enn gutter, derfor er det flere jentebøker • Det er litt lesing i pc-spill, men mindre mengder, • Mest akseptert for jenter å lese, 	<ul style="list-style-type: none"> • Jenter leser mer på fritid, • Jenter leser kanskje mer bøker, gutter leser mer andre ting, • I aviser er det mer jentebøker som blir anmeldt, • Mer om guttebøker i media Jenter er mer åpne for flere typer kategorier, • Bruke kjendiser mer aktivt, • Bruke de store idolene, • Omtale bøker kult, Kule bøker:), • Bøker fra filmer etter filmens utgivelse, • Gjøre guttebøker mer synlige, • Egen ungdomsavdeling i bibliotek - • Det finnes voksenbibliotek og barnebibliotek, men ingenting imellom, 	<ul style="list-style-type: none"> • Mer stoff i skolen myntet på gutter, • Jentebøker er mer synlige, gode guttebøker er vanskelige å finne • Anbefale gode bøker, • Bøker man kan kjenne seg igjen, • Bøker må leses mer på data, • Mer lesing på skole, • Ungdom burde anmelde bøker, siden de voksne ikke har peiling, • Reklamekampanje hvor forbilder leser, • Mer informasjon om gode bøker • Mer snakk om bøker i media, • Skal ikke trenge å endre myten • Kan ikke bedømme gutter ut fra det de ser på skolen, • Gutter skal ikke trenge å lese mye.
---	--	---

1.2.3 Lesing og fritid:

Hovedpunkter:

- 1 Hobbyinstruktører anbefaler og bruker bøker
- 2 Teori + fakta+ spenning om hobbyen (for å øke interessen)
- 3 Mer magasiner fordi det er billigere + lettere tilgjengelig enn bøker
- 4 Bøker om grunnleggende prinsipper i hobbyen + praksis
- 5 Bok om hobbyen + CD + DVD
- 6 Lesing som en hobby: Gjøre det mer interessant

Stikkord fra duken:

<ul style="list-style-type: none"> • Utdrag fra bok i magasin, • Tilgang til magasiner og hobbyer på skolen • Anbefalinger fra hobbyinstruktører, • Bøker om program • Oversette flere bøker til norsk, • Bøker for å lære om interesser og hobbyer • Lærebøker om poker, • Gjøre bøkene mer interessante • Finnes sikkert lærebøker til alle hobbyer, men de er tunge og uinteressante • Hobbyer er best i praksis, 	<ul style="list-style-type: none"> • Ikke bare praksis men også teori • Lesing er en egen hobby, • Tekstbøker om lesing (hva du bør lese), • Teknikker for ikke å bli lei av bøkene, • Gjøre lærebøker mer interessante • Hobbyer i aviser, • Bøker som vekker interesse, • Praksis i boken, • Få er interessante • DVD og bøker som lærer deg triks i forskjellige idretter, • Filmene må bli like som i bøkene • Bøker om idrett, • Snowboard, • Kampsport, 	<ul style="list-style-type: none"> • Jakt og fiske, • Biografier om forskjellige personer, • Selvbiografier • Bøker om band og artister, • Musikk, • Lydbøker, • Internett, • DVD , CD og bok • Lære å bli flinkere, • Lære det grunnleggende, • Fakta inn i skjønnlitteratur, • Ikke så vanskelige bøker • Bøker + film + praksis = BRA!!! • Fotball, • Basketball, • Volleyball, • Turn
--	--	--

1.2.4 Lesing og skolen

Hovedpunkter:

- 1 Erotiske noveller inn i skolen
- 2 Ventilasjon
- 3 Bøker knyttet til temaer i andre fag
- 4 Bedre og større skolebibliotek
- 5 Mer leselekser
- 6 Mindre leselekser
- 7 Valgfritt lesestoff
- 8 Alternative lesemetoder
- 9 Leserom
- 10 Mindre Hamsun – mer ny aktuell ungdomslitteratur

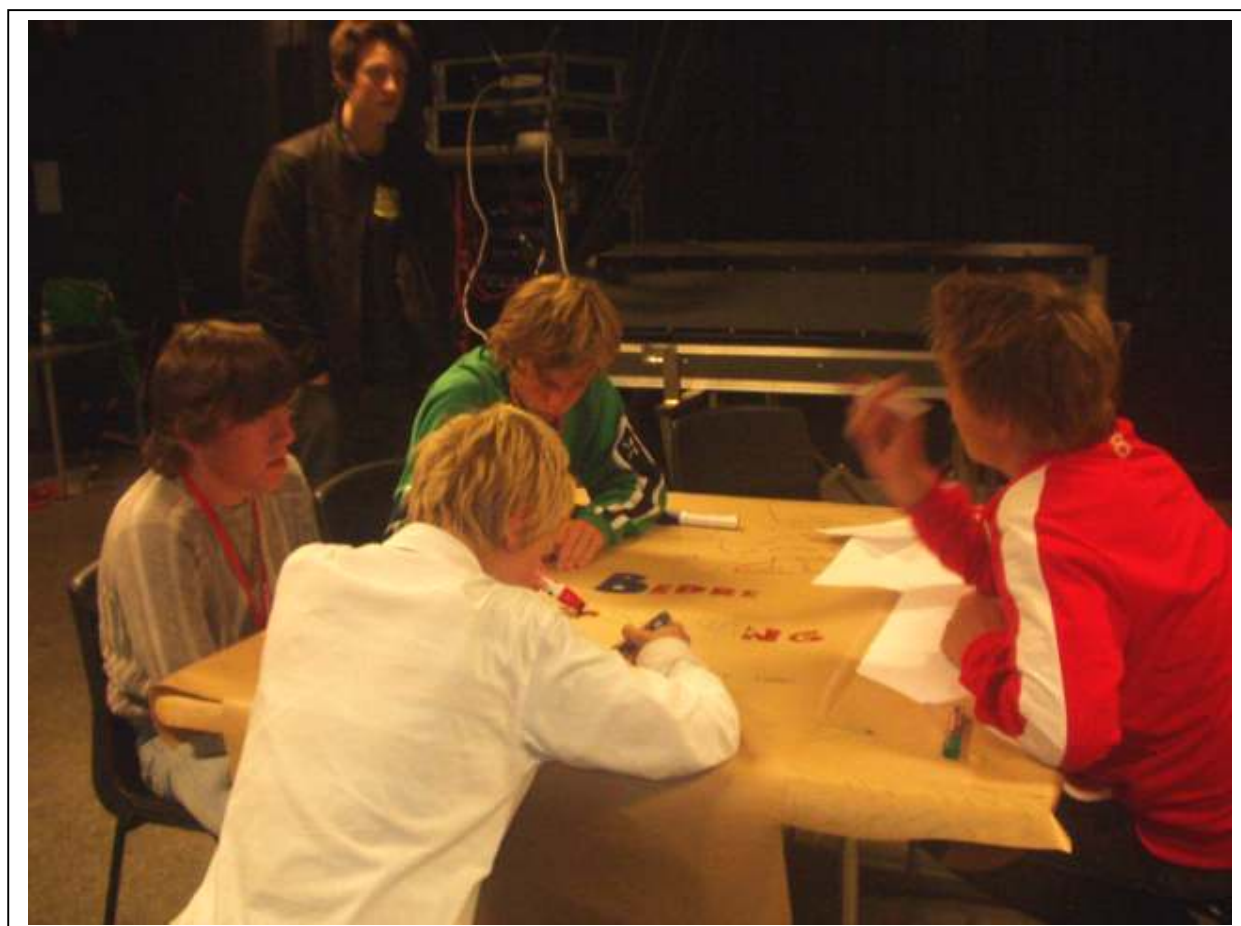

Stikkord fra duken:

<ul style="list-style-type: none"> • Erotiske noveller inn i skoler , • Andre verdenskrig, • Flere lettlestbøker, • Fagbøker mer underholdende, • Aktuelle bøker, • Artige bøker, • Musikkbøker, • Skaffe nyere bøker, • Flere spenningsbøker, • Grove bøker, • Alt for lite tegneserier, • Nye, mer lettlete tekster i skolebøkene, • Skolebøker med ikke så tung tekst, • Flere bøker for gutter, krim , • Være alene, • Bedre plasser å lese, • Finere rom å lese i, • Gode sofaer, • Forandre imaget til leseren • Større utvalg, • Bedre utvalg, • Ta mer hensyn til guttenes ønsker, • Morsomt lesestoff, • Flere bokanmeldelser på skolen, 	<ul style="list-style-type: none"> • Oversiktlig skolebibliotek, • Bygging av bibliotek, • Skolebiblioteker er ganske lite – behov for mer penger, • Skolebiblioteket burde kjøpe mer forskjellige typer, • Vg på skolebiblioteket, • Sure bibliotekarer, • Skolebiblioteket suger, • Skikkelige biblioteker, • Vår skoler har mange jentebøker, • For mye bøker som er tilpasset jenter, • Jenter leser ikke mer enn gutter, • Undersøkelser, • Færre lekser, • Vinkle mot målgruppen • Starthjelp, • Oppdatere lærere, • Lesetimer, • Skolen bør sette av mer tid til lesing, • Læreren forteller om bøker, • Lærerne bruker mer 	<ul style="list-style-type: none"> • Ventilasjon, • Idoler, artister osv kommer på skolen og snakker om lesing, • Få vekk drittbøker fra 70-tallet og trykk dem opp igjen bedre formidlet, • Mer penger, • Lesegrupper, • Eget valg av lesestoff, • Bestemme hva vi får lese, • Velge bøker selv og ikke tvinges på bøker, • Mer valgfrihet, • Bedre informasjon om bøker • Registrering av bøker på data er lurt der du kan fortelle om bøkene • Meningen med bøker er at man lærer å skrive rettere – ikke lydbøker, • Gamle bøker har ingenting å sei - det er innholdet som teller, • Ikke bestemme hva vi skal lese,
---	--	---

Lesesenteret

<ul style="list-style-type: none"> • Mer bruk av skolebibliotek, • Trivelige skolebiblioteker , • Få flere og oppdaterte skolebiblioteket 	<p>tid på å velge ut spennende bøker,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Velge lesetimer, • Flere lesetimer, • Egne leserom, • Bøker som passer til et ev. tema på skole, • Lettere språk 	<ul style="list-style-type: none"> • For å finne godt ledestoff er det godt å høre at den er godt omtalt, • Mer aktuelle tema, Illustrasjoner, • Kan oppfordre med noen litt mer spennende bøker, bærbar pc,sofa
--	--	---

1.2.5 Et godt sted å lese

Hovedpunkter:

- 1 Tidsfordriv... lesing er siste alternativ
- 2 Behagelige sitteplasser
- 3 Lesing andre plasser enn på skolen
- 4 Lesing på reiser eller ferier
- 5 Mer lesing på Internett
- 6 Respekt for andres lesestoff

Stikkord fra duken:

<ul style="list-style-type: none"> • Ikke klasserom, • Ikke på skolen, • Stille, Stille plass, • Bra akustikk, • Dassen, • Sofaen, • Badekaret, • Blå tapet, • Avslappende plass, • I senga, 	<ul style="list-style-type: none"> • Godstolen, • På flyet, • På båten, • På ferie, • Stranden, • Lese med musikk, • Mat i nærheten, • Respekter andres lesestoff, 	<ul style="list-style-type: none"> • Tegneserier, • Ha bøker om emnet man har som pensum i stedet for lekser, • Film uten tekst • Bøker på nettet, • Leselekser hjemme, • Mer bokanmeldelser, • www.wikipedia.org
--	--	---

1.2.6 Hva med biblioteket?

Hovedpunkter:

- 1 Musikk
- 2 Film/ tv stue
- 3 Bedre utvalg
- 4 Blader/ aviser
- 5 Bli et møtested
- 6 Service
- 7 Data

Stikkord fra duken:

<ul style="list-style-type: none"> • Biografier om legender, Ofte har mange bøker mange handlinger, men lite action, • For mykje skildringar i bøker, • Faktabøkene blir lite brukt, Mindre faktabøker, Flere romaner, • For mye dillebøker, Tegneserier, blader, • Mer krim, • Bedre bøker, • Låne musikk på samme måte som bøker, • Mer Donald, • Filmer, Musikk, Lydbøker, • Mange lettere utgaver av bøker, • Mer Vi menn og vitsebøker, • Mer bilder i bøkene, • Mer utvalg av nyere bøker, • Bedre bøker, • Nyere bøker , • Meir skjønnlitteratur, • DVD/musikk på skolebiblioteket, • Fire-fire-to fotballmagasin 	<ul style="list-style-type: none"> • Egen bokserie som bygger på fotball og musikk, • Bøker om styling av biler, Musikkmagasiner, • Flere historiebøker, • Bedre bøker, • Mer bøker, • Flere engelske bøker, • Mer lydbøker, • Magasin, • Mer tegneserier, • politiske bøker og aviser, Få inn nyere bøker, • Blader, • Bli mer møtested enn bibliotek, • Ansette bibliotekarar eller ressursar, • Meir plass å lese på biblioteket, • Meir peng til bøker, • Bibliotekarene jobbar i biblioteket to timer i veka og resten undervisning. Dette går på rydding og praktiske ting, To timer er knapp tid – det brukes til å registrere bøker. 	<ul style="list-style-type: none"> • Må ha bibliotekarar som går rundt i klassen og fortell om bøkene, • Viktig at vi får hjelp på biblioteket, • Må ha litt inspirasjon til å lese, • Meir peng til bøker, • TV, • Sofa, • Bedre sitteplasser, • Lengre åpningstider, • Selvbetjening, • Oversiktlig, • Musikkrom på biblioteket, • Fleire Pcar som kan bli nytta, , • Flere biblioteker, • Lengre lånetid, • God bibliotekar, • Bedre service, • Et chill out-sted, • Digital oversikt over bøkene, • Bassengbibliotek, • Mer sofa med masse puter • Puterom, • Bra oversikt over bøker, • Musikk på biblioteket, • Bra leseatmosfære, • Leseinteresserte folk
--	--	---

1.3 Prioriteringen av stikkordene:

1.3.1 Å finne lesestoff:

1	Bedre leseordninger på skolen
2	Lesing om interesser
Utfor målskiven	
	Internett
	Mer action, mindre "ungdomsromaner"
	Lesing av annet enn bøker

1.3.2 Myter om gutters lesing:

1	Reklamekampanje om gutter og lesing Mer fokus på gutter og lesing Bedre omtale av bøker for gutter
Utfor målskiven	
	Kulere bøker for gutter

1.3.3 Lesing og fritid:

1	Teori + fakta+ spenning om hobbyen (for å øke interessen) Bok om hobbyen + CD + DVD
2	Bøker om grunnleggende prinsipper i hobbyen + praksis
3	Hobbyinstruktører anbefaler og bruker bøker
4	Mer magasiner fordi det er billigere + lettere tilgjengelig enn bøker
Utfor målskiven	
	Lesing som en hobby: Gjøre det mer interessant

1.3.4 Lesing og skolen:

1	Erotiske noveller inn i skolen
2	Bøker knyttet til temaer i andre fag Valgfritt lesestoff
3	Bedre og større skolebibliotek
4	Ventilasjon
5	Mindre leselekser
6	Mindre Hamsun – mer ny aktuell ungdomslitteratur
Utfor målskiven	
	Mer leselekser Alternative lesemetoder Leserom

1.3.5 Et godt sted å lese:

1	Behagelige sitteplasser
2	Mer lesing på internett
3	Tidsfordriv... lesing er siste alternativ
4	Lesing andre plasser enn på skolen
Utfor målskiven	
	Lesing på reiser eller ferier Respekt for andres lesestoff

1.3.6 Hva med biblioteket:

1	Film/ tv stue
2	Bli et møtsted
3	Musikk
4	Service
5	Bedre utvalg
Utfor målskiven	
	Blader/ aviser Data

2 PLANEN

2.1 Å finne lesestoff

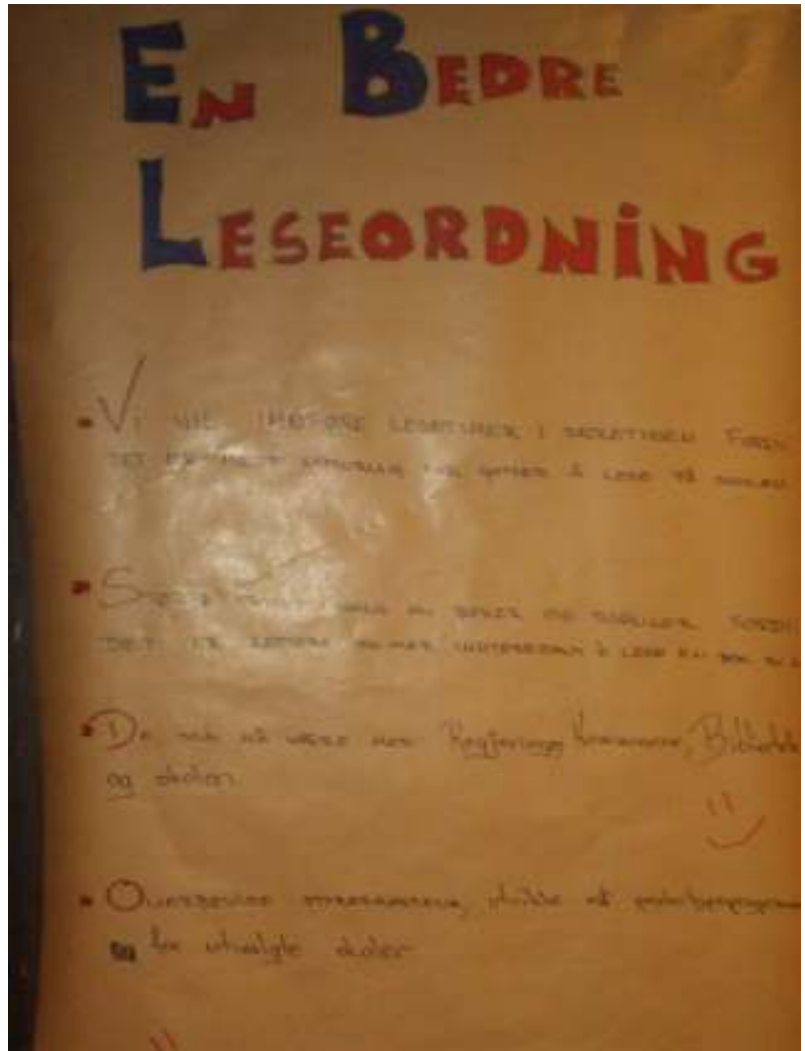
En bedre leseordning:

Vi vil innføre lesetimer i skoletiden fordi: Det er mest naturlig for gutter å lese på skolen

- Større frihet i valg av bøker og sjanger fordi: Det er lettere og mer interessant å lese en bok du liker.

- De som må være med: Regjering, Kommunene, Biblioteket og skolen

- Overbevise styremaktene, utvikle et prototypprogram for utvalgte skoler.

Prosessledernes refleksjoner

Under temaet "Å finne lesestoff" bestemte deltakerne å fokusere på skolen leseordninger. De lagde rett og slett forslag til en ny leseordning for skolen. De viste stor forståelse for hvordan lesing kan innføres i skolen på en bedre måte. Å selv få velge sitt lesestoff var viktig for dem. De mente at en ny leseordning burde prøves ut på utvalgte skoler.

Bokhandlerne er ikke et relevant sted for guttene å finne lesestoff. Derimot orienterer de seg mot kiosker, skolen og biblioteket.

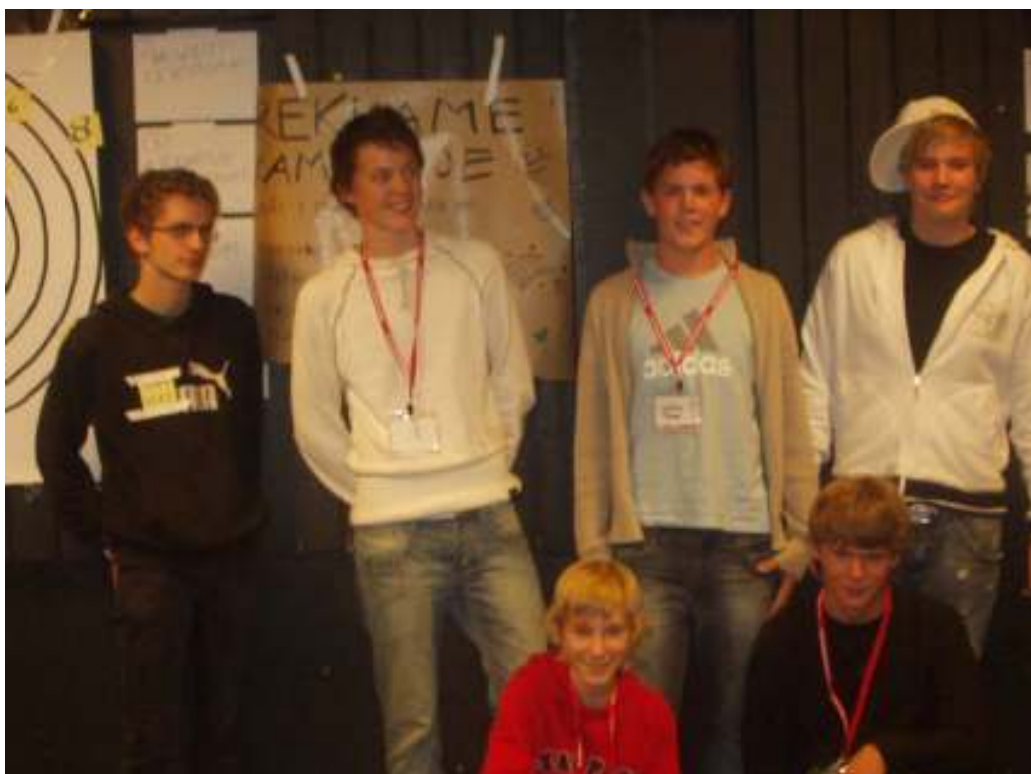
2.2 Myter om gutters lesing

”Reklamekampanje”

Mål: å få gutter til å lese mer

Hvordan?

- Reklame med forbilder
- Klassevis konkurranser
- Gratis bøker til skoler

Prosessledernes refleksjoner

Det synes som om utgangspunktet for deltagerens ideer under temaet "Myter om gutters lesing" var at de ikke kjente seg igjen i myten om at "gutter ikke leser". De konkluderte med at de vil ha en høyt profilert reklamekampanje i TV på ungdommens kanaler, med kjendiser og idoler som oppfordrer til å lese og forteller om hva de selv leser.

Det lå en stille protest bak deltagerens arbeid med dette temaet, og som de tok med seg også til andre temaer. Det viser at lærere, forskere, politikere og voksne for øvrig skal være varsom med å plassere mennesker i båser – i dette tilfelle gutter i båsen for dem som ikke leser.

Et stikkord hentet fra et annet tema, var "respekt for andres lesestoff". Dette ble omtalt på flere måter; at de som leser "sær" litteratur skal få respekt for det fra andre ungdommer, men også at de som leser for eksempel blader skal ha respekt for det fra de voksne og fra for eksempel skolen.

2.3 Lesing og fritid

Vi vil:

- Utgi bøker om hobbyer med cd og/eller dvd
- Respektabel pris
- Cden og eller dvden vil gi instruksjoner gjennom kategorien og vise forbilder i praksis
- Spesialpakker av bøker, cder og dvder
- Reklamere for produktet gjennom alle medier
- Gjøre bøkene tilgjengelige der hobbyen er tilgjengelig

Hvorfor:

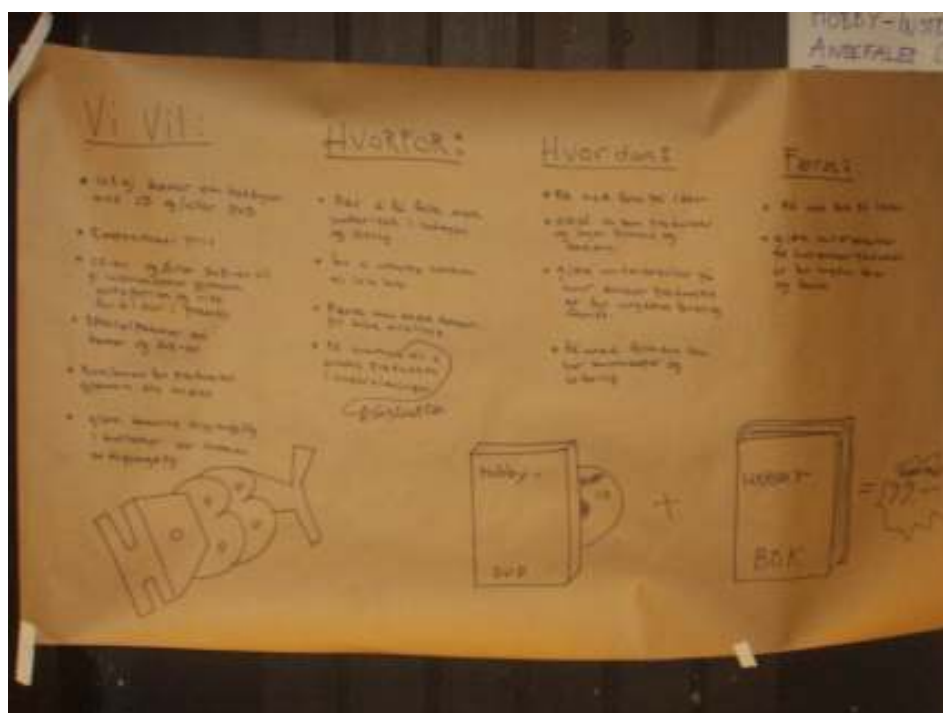
- For å få folk mer interessert i hobbyen og lesing
- For å utnytte til leselyst
- Færre men bedre bøker gir bedre kvalitet
- Få eventuell instruktør til å bruke produktet i undervisningen

Hvordan:

- Altså, de som produserer og lager filmene og bøkene
- Få med folkene som har kunnskaper og erfaring

Først:

- Få med folk på ideen
- Gjøre undersøkelser på hvor ønsket produktet er først og fremst

Prosessledernes refleksjoner

Også her kom deltagerne med et svært konkret og godt forslag; Bøker om fritidsaktiviteter / hobbyer som produseres og selges sammen med en CD og en DVD. Slik kan tekst, bilder og lyd gi ny kunnskap, informasjon og ferdigheter. Deltagerne viste stor forståelse for hvordan slike "pakker" best kunne utvikles, både foreslo de en markedsundersøkelse om hva det er behov for, og at "pakkene" skulle utvikles i samarbeid med eksperter (for eksempel toppidrettsutøvere). De var også klar på at pris var en viktig faktor; i følge deltagerne burde den være "respektabel".

Dette med pris var også nevnt i forbindelse med valg av lesestoff; de velger blader og magasiner heller enn bøker fordi de er billigere.

Generelt var det en oppfatning blant deltagerne at faktabøker (herunder lærebøker) ofte var dårlig skrevet, og burde bli bedre.

2.4 Lesing og skolen

- Vi vil ha minimum 2-3 timer i uka hvor vi kan velge bok til et tema
- Erotikk i skolen vil øke interessen for lesing
- Bedre utvalg av forskjellige temaer i skolebiblioteket
- Valgfri type litteratur, for eksempel tegneserier, aviser, blader
- Aktuelle ungdomstemaer
- Aktuelle ungdomsforfattere

Prosessledernes refleksjoner

Generelt var deltagerne misfornøyd med typen lesestoff de blir presentert for på skolen og på skolebiblioteket. At de foreslår erotikk er ikke barer et uttrykk for at de ønsker slikt lesestoff, men at de vil ha noe annet enn det de får nå.

De ønsker også her valgfrihet i forhold til hva de skal lese. Et av de mest tilforlatelige forslagene var VG og andre aviser. At dette ikke fins på norske ungdomsskoler, er verd å fundere på. De savner også bøker som vi vanligvis plasserer i voksensjangeren; krim, historie, spenning, politikk.

De ønsker også at skolen skal tilby lesestoff som tegneserier og magasiner.

De ønsker oppdaterte lærere og bedre bibliotekarer – begge gruppene må ha tid og kunnskap til å bidra med å finne lesestoff.

De mener også at det må settes av til på skolen til lesing; to – tre timer i uka. Dette forutsetter at de får velge bøker selv. De foreslår imidlertid at når man bruker så mye tid på lesing, bør dette knyttes opp til temaer i undervisningen for øvrig.

2.5. Et godt sted å lese

Hvorfor god komfort?

- Slippe ryggplager
- Bedre leseopplevelse
- Lyst til å lese
- Lettere å konsentrere seg
- Mer opplagt

Hvordan få bedre komfort i skolen?

- Utvikle stilen "Protex 078"
- Penger fra staten
- Gå igjennom kommunen

Gode plasser å lese:

- Senga, sofaen, dassen, på hytta, flyet, ikke på skolen
- "Gutter leser kun når de kjeder seg"

Prosessledernes refleksjoner

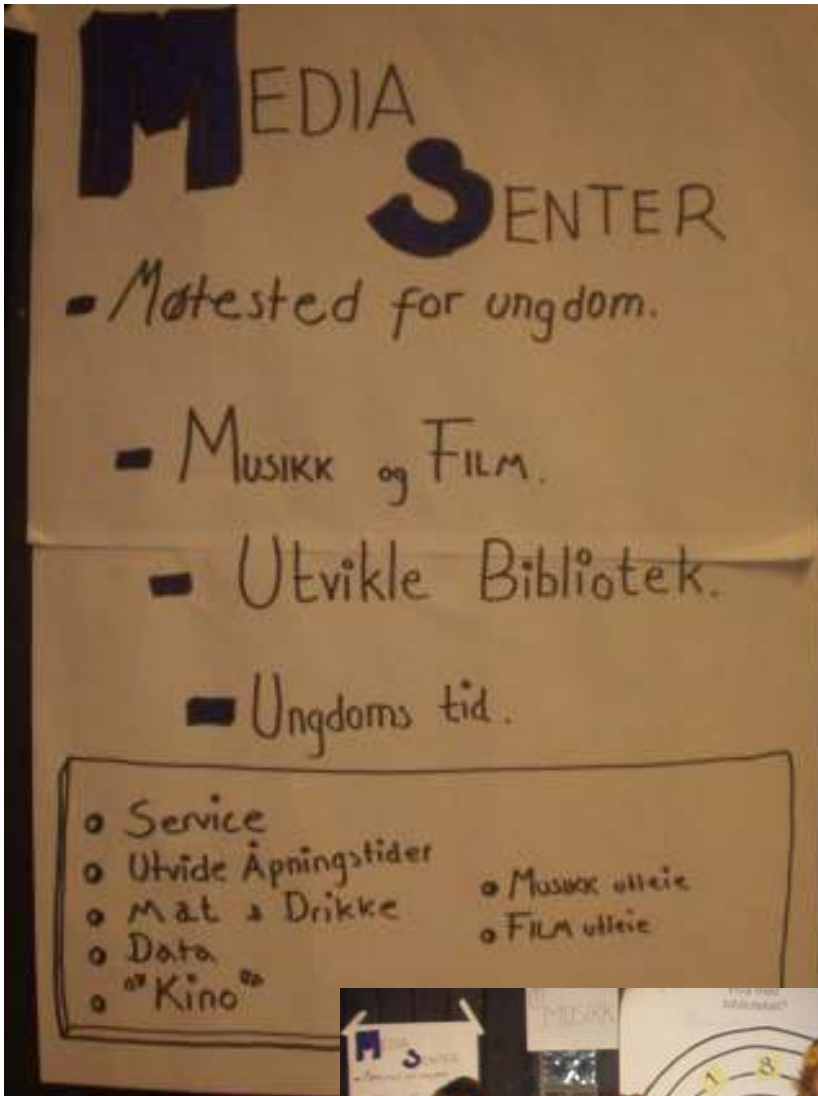
Arbeidet med dette temaet var preget av at de ønsker å ha det godt og behagelig når de leser. De utvikla rett og slett en ekstra god stol til å lese i. Stolen ble presentert med mye humor og vikarierende argumenter.

Men essensen er at de ikke ser klasserommet – slik det ser ut i dag - som et egnet lesested. De foreslår at leseleksene gjøres hjemme og ikke i klasserommet.

De problematiserte dessuten lesesituasjonene de opplevde at de selv hadde; at lesing ofte brukes for å fylle dødtid – under transport, på do eller når man ikke har noe anna å gjøre. Dette må i midler tid ikke forveksles med at leseopplevelsene er dårligere av den grunn.

2.6 Hva med biblioteket?

Mediasenter

- Møtested for ungdom
- Musikk og film
- Utvikle bibliotek
- Ungdom tid (egen åpningstid for ungd.)
- Service
- Utvide åpningstid
- Mat & drikke
- Data
- "Kino"
- Musikk utleie
- Film utleie

Prosessledernes refleksjoner

Deltakerne opplever at det er et bibliotek for voksne og et for unger – men ikke et bibliotek for dem. Verken bibliotekets utforming eller åpningstid passer for ungdom.

Det er for dårlig service, og det er for vanskelig å finne fram på biblioteket.

De har likevel tro på at biblioteket *kan* bli et sted også for ungdom. Man bør da utvide bibliotekkonseptet til å bli et møtested for ungdom, og til å bli et mediesenter. Dette er konsistent med utviklingen i informasjonssamfunnet slik vi kjenner det. Deltagernes arbeid peker mot at biblioteket er blitt akterutseilt med sitt for sterke fokus på bøker heller enn på annet lesestoff (magasiner, Internett etc.). De savner flere PCer, lydbøker og filmer.

De mener også at biblioteket personell bør bli bedre og mer tilgjengelig (forslaget om toppløse bibliotekarere ble aldri skrevet ned på noen plakat....).

3 VEDLEGG

3.1 Deltakerne

Fylke	Gutter
1. Møre og Romsdal	Kolbjørn Horgheim og Roger André Tangen
2. Aust-Agder	Marius Syvertsen og Ole Andreas Kavli
3. Østfold	Jon Erik Lieberman og Thomas Eriksen
4. Vestfold	Håkon Aas Jacobsen og Bendik Liland Pedersen
5. Nord-Trøndelag	Johannes Børstad og Olav Kjøglum Omli
6. Troms	Andreas Trollvik og Ludvig Rinde
7. Nordland	Simon Wikse og Nikolas Nordstrand Slottvik
8. Oslo og Akershus	Ole Kristian Tangen og Espen Soløst
9. Finnmark	Tor Willy Knudsen og Eirik Jonassen
10. Buskerud	Øyvind Støa Saltermark og Stian Eriksen Ertzgaard
11. Sogn og Fjordane	Ole Martin Høyrem og Pedro Tjugum
12. Vest-Agder	Nicolai Vik og Reidar Nicolaisen
13. Sør-Trøndelag	Simon Brasøy Fjellvær og Ørjan Helseth Eide
14. Hordaland	Mads Bjørsvik Songve og Tural Alandari
15. Telemark	Gunnar Brekke Amundsen og Joakim Bø
16. Rogaland	Sondre og Jonas
17. Hedmark	Paliz Fathimher og Mats Erstad

3.2 Dagsplanen

Når	Tid	Hva
09.00 – 10.00	60	Frokost / ankomst Innregistrering, Elin
10.00 – 10.45	45	Innledning: Trude Hoel ønsker velkommen. Hege: Metode
		Kjapp runde der de sier navnet og hvor de kommer fra.
		Icebreaker- nettverksirkel - før vi går i gang Et skritt fram når navnet blir ropt opp. Et skritt fram alle som er glad i å stå på ski Et skritt fram alle som er glad i ...
10.45 – 11.00	15	Presentere temaene – Hege
11.00 – 12.10	70	Velge tema / bord Hver deltaker går innom 3-4 tema ca 20 min., litt mer tid på første runde. Musikk som forteller når de skal skifte bord. Velg ulike bord/tema.
12.10 – 12.30	20	Siste gruppe blir sittende, hjelper verten til å ordne / sortere punktene. Se i et fugleperspektiv og se sammenhengen mellom de innspill som står skrevet på duken. Skriv hovedpunkt og underpunkt på et stort kladdemark. De kan også velge å framstille temaet sitt og idéene sine med å tegne.
12.30 – 13.15	45	Pause med lunsj
		Vertene / ledere skriver inn det som gruppene har sortert på kladdemarket inn på små ark. (Et punkt og underpunkter pr. ark.)
13.15 – 13.35	20	Vertene oppsummerer – bruker arkene med de sorterte punkter som grunnlag for sin presentasjon. 3 min pr. vert. Deltagerne sitter ved bordene.
13.35 – 13.55	20	Vertene står ved hver sin målskive + arkene med punktene plassert rundt målskiven. En "gul" nummerert lapp på hvert punkt som skal flyttes innover. Guttene får beskjed om: " Gå og still deg opp med det tema du brenner for ." De får to flytt pr. deltaker. Dersom det blir skeiv fordeling, oppfordres de til å flytte seg, eller det blir to like grupper etterpå. Verten sjekker at lappene blir flyttet en runde inn og at ikke det blir rot i systemet. Tape fast lappene som skal brukes videre så de ikke flagrer vekk. Vertene registrerer resultatet og tar med seg til bordet.
13.55 – 14.10	15	Pause
14.10 – 14.55	45	Deltagerne går til bordet som hørte til målskiva. Videre arbeid med planen: Forklar oppgaven – begynn med det innerste punktet og jobb utover – Hjelpespørsmål ligger på bordet. Handlingsplanen foregår på bordet der tema startet.
14.55 – 15.25	30	Presentere planen for hverandre – Dersom ingen melder seg, foreslår verten en som presenterer. Her er Trude tilstede!
15.25 – 15.35	10	Naming the child
15.35 – 15.45	10	Kort evaluering: Hvordan har det vært å være med? Bruk gule lapper – en + lapp og en -. Hva har vært bra? Hva kunne vært bedre? Dette er evalueringen til arrangørene.
16.00		Mat - Pizza
16.00		Vertene jobber for å sette sammen rapporten.
17.00		Deltagerne får utdelt planen før de reiser.

3.3 Huskeliste for verter

Målet med metoden er at alle skal komme fram med sin kreativitet, at idéene får flyte fritt uten begrensninger, og at idéene blir utsatt for fellesskapets prioriteringer, slik at de beste idéene "vinner".

For å få dette til er det noen grunnleggende regler. Vertene skal sørge for at disse reglene blir fulgt (og selvfølgelig følge dem selv).

- Regel 1** Det er ingen begrensninger for idéene. Idéene klekkes under forutsetning at *"alt er mulig, vi har penger vi trenger, alle vil være med, osv"*
- Regel 2** Det er ikke lov å kritisere andres idéer – da må man heller formulere en alternativ idé, som også skrives ned.
- Regel 3** Tiden skal brukes til å komme med idéer - ikke til å diskutere begrensninger og det som ikke er mulig. Lange diskusjoner avbrytes.

Vertene skal sørge for at reglene holdes. Men først og fremst er vertens rolle å sette prosessen i gang, oppmuntre og sørge for at man holder koken og at det er god stemning rundt bordet. La deltagerne presentere seg for hverandre før man setter i gang. Forsøk å huske navn (skriv en liten jukselapp!)

Men generelt er det slik at jo mer "passiv" vertene kan være, jo bedre. I mest mulig grad skal deltagerne føre ordet og prate i vei- verten griper bare inn når man trenger å komme seg litt i gang, eller når noen bryter reglene. Verten skal rose og oppmuntre. Bruk humor! Dersom folk føler seg sett og føler seg trygge, blir de også mer kreativ og tør komme fram med idéene sine.

Cafebord

Deltagerne skal fordele seg på bordene. Temaene er presentert på forhånd, slik at deltagerne kan bestemme seg for hvor de vil starte. Så skal de komme opp med gode, kreative, sprelske, visjonære.....idéer for hvordan man kan løse problemstillinga på bordet.

Alle forslag skrives ned i stikkords-form på bordet, og blir liggende slik at neste gruppe får se, og kan bygge videre på det forrige gruppe fant på.

Det er fint om alle tar en penn og er med og skriver – enten de skriver sine egne stikkord, eller skriver andre sine, dersom det passer slik.

Det er også viktig at ikke alle skal sitte taus å skrive!!! Alt som skrives skal først sies, og det er viktig at alle hører på hverandre.

Etter ca 15-20 min. får de beskjed om å reise seg og sette seg ved et annet bord. Det er fint om ikke alle fra et bord setter seg sammen på neste bord. Dette skal de gjøre to ganger; alle trenger altså ikke ha sittet ved alle bordene, men bare ved tre.

Oppsummere

Ved siste bordet skal deltagerne få i oppgave å se på det som er skrevet ned på duken og gjøre sorteringer, samle de stikkordene som "hører sammen". De skal få et overblikk, og stikkordene samles i tre- fire "temaer" eller områder. Husk at dette ikke blir en **prioritert** liste, men en sortering og organisering av hva som hører sammen.

Oppsummeringen skrives på et stort "kladdeark", som verter og ledere skriver over til ark i pausen. Arkene er grunnlaget for presentasjonen av temaet etter pausen.

Presenter bordet ditt

Hver vert bruker ca. tre min. på å presentere for alle hva som har foregått på bordet sitt.

Prioritering

I pausen plasseres de viktigste punktene rundt målskiven. Hvert punkt har en gul lapp som er nummerert. Hver deltager kan flytte en lapp to ganger (kan flytte samme lapp to ganger også). De innerste lappene viser da hva som er viktigst.

Lage plan

Deltagerne har valgt sitt tema/bord som de vil jobbe med. Dersom vi får ulik fordeling rundt bordene forsøker vi å fikse dette eller det blir to grupper som jobber med samme tema.

Planen startes ved å begynne med den innerste lappen i målskiven. Dette er det viktigste punktet og er derfor det første punktet i planen. Fortsett med punktene utover.

Planen bør svare på disse spørsmålene:

<i>Mål og innhold</i>	Hva vil vi få til?
<i>Bakgrunn</i>	Hvorfor?
<i>Samarbeidspartnere</i>	Hvem må være med for å få dette til?
<i>Framtidsplan</i>	Hva kan vi gjøre med engang, og hva kan gjøres litt på sikt?
	Hvilke hindringer kunne man komme til, og hvordan skulle man løse dem?

Vær fantasifull, overvinn det vanskelige!!

Om det stopper litt opp kan dere forsøke å stille noen spørsmål som kan få gruppa i gang igjen. Går alt greit er det bare å lene seg tilbake. Som allerede sagt: Det viktigste er ikke at alle spørsmål blir besvart, men at kreativiteten og framtidstroen rår!

En i gruppen din blir valgt til å legge fram planen for de andre deltagerne tilslutt.

Navn på verter:

Tobias Elve	Marius Larsen
Marius Ramslund	Joseph Stoops
Roar Fosse	Torgeir Grønning
Jon Petter Firing	

